

Krystyna Hahuła

Nowy Łowicz, st. 2 (obecnie Borowo),
gm. Kalisz Pomorski, woj.
koszalińskie, AZP 31-16/1

Informator Archeologiczny : badania 27, 59-60

1993

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

II-I w. p. n. e. po wczesną fazę okresu wędrówek ludów — V w. n. e.
(kultura przeworska).

Stanowisko położone jest na niewielkim pagórku utworzonym z osadów wodnołodowcowych, na krawędzi wysoczyzny i doliny rzeki Widawy, na jej prawym, eksponowanym w kierunku południowym brzegu. Zajmuje obszar o powierzchni ok. 3,5 ha położony na zachodniej peryferii Namysłowa, zamknięty od północy ul. Opolską, od zachodu drogą polną, od południa torem kolejowym i doliną Widawy, a od wschodu zabudowaniami mleczarni.

Badania ratownicze podjęto po tym, jak w trakcie robót ziemnych związanych z budową chłodni i fabryki lodów firmy „Schoeller” w rowach fundamentowych odkryto obiekty archeologiczne. Mimo niesprzyjających warunków pogodowych, ze względu na harmonogram prac budowlanych badania archeologiczne rozpoczęto w połowie listopada 1992 r. Trwały one z niewielką, dwutygodniową przerwą na przełomie grudnia i stycznia do kwietnia 1993 r. W pierwszej fazie prace polegały na rejestracji i eksploracji obiektów w znacznej części już zniszczonych przez rowy fundamentowe budynku chłodni i maszynowni, miały więc wyraźnie interwencyjny i doraźny charakter. W drugiej fazie badania prowadzono wyprzedzająco w stosunku do robót ziemnych. Ogółem przebadano wykopaliskowo obszar o powierzchni ok. 60 arów, przy czym należy podkreślić, iż podobny areal znajdujący się we wnętrzu chłodni nr 1 i nr 2 został przed naszym przybyciem całkowicie zniszczony.

Stosunkowo najwięcej odkryto reliktywów osadniczych związanych z kulturą przeworską. Obok obiektów mieszkalnych, takich jak półziemianki, budynki słupowe, czy też budynki o sumikowo-łatkowej konstrukcji ścian, zarejestrowano szereg jam zasobowych, okrągłych w rzucie poziomym, o pionowych ściankach i płaskim dnie. Odkryto również 5 pieców dymarskich o typie pieca kotlinkowego zagłębionego w całec, o średnicy 0,7–1,2 m i ściankach wylepionych gliną. Z okresu kultury przeworskiej pochodzi także 14 pieców służących do wypału wapna (w każdym z nich zaobserwowano obecność bryłek wapna). Odsłonięto też pozostałości po dwóch mielerzach.

Badania dostarczyły również wiele zabytków ruchomych, wśród których najliczniejszą grupę stanowi ceramika — ok. 10 000 fragm. Wydobyto ponadto wiele wyrobów z kamienia, m.in. żarna nieckowate, rozcieracze, płyty szlifierskie. Z jamy wydatowanej na późny okres przedrzymski pochodzą ciężarki tkackie wykonane z gliny — pozostałości po pionowym warsztacie tkackim. Osobną kategorię tworzą zabytki z brązu. Należą do nich: szpila o stożkowatej główce zdobionej zaszafrutowanymi trójkątami (ornament „wilcze zęby”) ze starszego okresu epoki brązu i zapinki pochodzące z okresu wpływów rzymskich. Odkryto również grzebień kościany i nóż żelazny należący do kultury przeworskiej.

Materiały znajdują się w Instytucie Archeologii i Etnologii PAN we Wrocławiu.

Prace wykopaliskowe będą kontynuowane.

**Nowy Łowicz, st. 2 (obecnie
Borowo)
gm. Kalisz Pomorski, woj. ko-
szalińskie
AZP 31-16/1**

Muzeum Okręgowe w Koszalinie

Badania prowadziła mgr Krystyna Hachuła. Finansowane przez Państwową Służbę Ochrony Zabytków i Muzeum Okręgowe w Koszalinie. Szósty sezon badań. Cmentarzysko kultury wielbarskiej.

Dotychczas zbadano 25 kurhanów (na 67 odkrytych) oraz 14 grobów płaskich. W 1993 r. kontynuowano badania w strefie północno-wschodniej cmentarzyska. Zakończono badanie kurhanów 56 i 64, rozpoznano w całości kurhany 47, 50, 51, 66 i nowo odkryty kurhan nr 67 oraz eksplorowano kolejne groby płaskie w przestrzeniach między-

kurhanowych (groby 10–14). Wszystkie groby badane w tym sezonie mieszczą się w horyzoncie faz B₂/C₁–C_{1a}.

Istotnym odkryciem jest zlokalizowanie kurhanu rozkopanego w 1891 r. W trakcie powtórnych badań kurhanu 56 natrafiono na część ostrogi i ułamek naczynia, pozostawione przez kopiących ponad 100 lat temu. Kurhan usypany został na pozostałościach stosu ciałopalnego i usytuowanym obok grobie jamowym. Podobny charakter miał kurhan 50. Natomiast w przypadku kurhanu 51 po raz pierwszy pod nasypem natrafiono na resztki stosu ciałopalnego zlokalizowanego na grobie szkieletowym. Pod nasypem kurhanu nie było pochówka ciałopalnego.

Groby szkieletowe w kurhanach 51, 64 i 67 wyrabowano już w starożytności. Naruszono również pochówek w grobie 10, lecz we wkopie pozostawiono stosunkowo bogate wyposażenie, m.in. kolbę paciorków szklanych i bursztynowych ze srebrną klamerką esowatą i spodnią częścią srebrnego wisiora kapsułkowatego oraz zapinki z brązu zdobione złotą folią, zbliżone do typów A V 132 i 137. Kolbę z dużych paciorków szklanych odkryto również w grobie w kurhanie 66, obok m.in. zapinek A V 127 i srebrnej A VII 211. W przypadku kilku grobów szkieletowych zwraca uwagę obecność, zarówno nad, jak i pod zabytkami metalowymi, szczątków drewna, które mogą być pozostałościami trumien; zupełnie brak ich śladów w pozostałych częściach jam grobowych.

Pod warstwą humusu pierwotnego kurhanów 47 i 56 odkryto kolejne obiekty kultury lużyckiej z młodszej epoki brązu.

W 1835 r. w Nowym Łowiczu odkryto skarb ozdób z III okresu epoki brązu. W wyniku analizy danych archiwalnych zlokalizowano miejsce odkrycia tego skarbu i stanowisko oznaczono nr 3.

Po raz pierwszy zweryfikowano dane archiwalne dotyczące domniemanego grodziska w Nowym Łowiczu (st. 1). Grodzisko usytuowane jest na wyspie otoczonej obecnie mokradłami, w dolinie Drawy. Majdan średnicy ok. 35 m z trzech stron otacza fosa i pierwszy wał, od południa dodatkowo jeszcze 2 wały. Bardzo dobrze zachowane grodzisko wstępnie datować można na okres wczesnośredniowieczny.

Miejscowość Nowy Łowicz nie istnieje, jest to obecnie teren poligonu wojskowego. Stanowiska 1, 2 i 3 administracyjnie należą do wsi Borowo, gm. Kalisz Pomorski, woj. koszalińskie.

Materiały znajdują się w Muzeum Okręgowym w Koszalinie.

Badania będą kontynuowane.

Oblin, st. 5
gm. Maciejowice, woj. siedleckie
AZP 68–71/—

Państwowe Muzeum Archeologiczne
w Warszawie

Badania prowadziła dr Katarzyna Czarnecka przy współudziale mgr. Z. Nowakowskiego. Finansowane przez Wydział Spraw Społecznych Urzędu Wojewódzkiego w Siedlcach i Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie. Osmy sezon badań. Cmentarzysko kultury przeworskiej z młodszeo okresu przedrzymskiego i okresu wpływów rzymskich.

Przekopano 650 m², odkrywając 26 grobów ciałopalnych, w tym 13 popielnicowych i tyle samo jamowych. W grobie 260 pojawiły się dwie popielnice, a w grobie 277 funkcję popielnicy pełnił kubek.

Udało się uchwylić północny skraj cmentarzyska. Tegoroczne badania potwierdziły dotychczasową wiedzę o cmentarzysku. Chronologia obiektu zamyka się w ramach od fazy A₂ do końca fazy B₂. Z fazy A₂ pochodzą 3 zapinki odmiany H (groby 261, 274), zapinka odmiany D/E (grób 273), nieznanne dotąd z cmentarzyska w Oblinie, oraz zapinka odmiany